

AGENTURA OCHRANY
PŘÍRODY A KRAJINY
ČESKÉ REPUBLIKY

Plán péče
o
přírodní památku
Brazilka

na období
2026–2035

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	1
1.1 Základní identifikační údaje	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR.....	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	2
1.6 Kategorie IUCN.....	3
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	3
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu.....	3
1.8 Cíl ochrany.....	6
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	7
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	7
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	7
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů	10
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti	14
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	14
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	15
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	16
2.4.1 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky	16
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	20
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	20
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání	20
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	24
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	24
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	24
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území.....	25
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	25
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území	25
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	25
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	26
4.2 Použité podklady a zdroje informací	27
4.3 Seznam používaných zkratk	29
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval.....	30
5. Přílohy	31

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	2152
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Brazilka
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Správa CHKO Lužické hory
číslo předpisu:	1/2002
datum platnosti předpisu:	27. 6. 2002
datum účinnosti předpisu:	1. 8. 2002

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Liberecký
okres:	Česká Lípa
obec s rozšířenou působností:	Nový Bor
obec s pověřeným obecním úřadem:	Cvikov
obec:	Mařenice
katastrální území:	Horní Světlá pod Luží

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 675024 Horní Světlá pod Luží

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
496/1		trvalý travní porost		87 819	87 819
Celkem					87 819

*Výměra parcely je převzata z KN.

Ochranné pásmo:

Je vyhlášené, na většině obvodu tvoří 50 m široký pruh po obvodu přírodní památky. Pouze na severovýchodě, kde přírodní památka bezprostředně přiléhá ke státní hranici, není ochranné pásmo vymezeno.

Katastrální území: 675016 Dolní Světlá pod Luží

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
794		trvalý travní porost		6 782	1 200

798/1		trvalý travní porost		36 955	3 900
799/1		lesní pozemek		25 255	5 860
800		lesní pozemek		1 055	745
848/2		trvalý travní porost		26 352	7 000
848/4		trvalý travní porost		39 735	7 780
1324/2		ostatní plocha	ostatní komunikace	8 825	480
Celkem					26 965

*) výměra částečně zaujatých parcel byla stanovena digitalizací a jde pouze o orientační údaj

Katastrální území: 675024 Horní Světlá pod Luží

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
496/12		ostatní plocha	ostatní komunikace	785	785
496/14		lesní pozemek		21 924	10 310
496/17		lesní pozemek		279	279
496/44		lesní pozemek		1 022	1 022
498/1		lesní pozemek		85 582	15 030
1324/2		ostatní plocha	ostatní komunikace	5 549	4 270
Celkem					31 696

*) výměra částečně zaujatých parcel byla stanovena digitalizací a jde pouze o orientační údaj

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	-	3,32		
vodní plochy	-	-	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	-
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	8,78	1,99		
orná půda	-	-		
ostatní zemědělské pozemky	-	-		
ostatní plochy	-	0,55	neplošná půda	-
			ostatní způsoby využití	-
zastavěné plochy a nádvoří	-	-		
plocha celkem	8,78	5,86		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:

ne

chráněná krajinná oblast (včetně zóny):	Lužické hory (II. zóna)
překryv s jiným typem ochrany:	CHOPAV Severočeská křída
mezinárodní status ochrany:	ne
<u>Natura 2000</u>	
ptačí oblast:	ne
evropsky významná lokalita:	ne

1.6 Kategorie IUCN

IV – území pro péči o stanoviště/druhy

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Rostlinná společenstva vřesovišť as. *Nardo-Juncetum squarrosi* ve formě, která nemá období minimálně v tuzemském měřítku. Dalším předmětem je výskyt zvláště chráněných, silně ohrožených druhů rostlin: všivec mokřadní (*Pedicularis sylvatica*), rosnatka okrouhlostá (*Drosera rotundifolia*), rdest alpský (*Potamogeton alpinus*). Jde o modelovou lokalitu komplexní revitalizace plochy zasažené předchozí náhradní rekultivací.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
T8.2B Sekundární podhorská a horská vřesoviště bez výskytu jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>)	20	<p>Víceméně degradované vřesiny, většinou vlhčího typu, blízké as. <i>Juncetum squarrosi</i>, v současnosti většinou již s nízkou pokryvností vřesu (<i>Calluna vulgaris</i>), který však do určité míry regeneruje.</p> <p>Druhově chudé porosty oligotrofních trav, sítin, ostřic a v menší míře i širokolistých bylin, v nichž dožívá dříve velmi hojný všivec lesní (<i>Pedicularis sylvatica</i>).-V současnosti roste nejvíce v obnažených březích tůní, zejména u tůně s výrazným kolísáním vodní hladiny v sz. části PP, místy pak na nízkých vřesovištích při samé severní hranici PP, dále i na malém vřesovišti na jz. okraji PP.</p> <p>Porosty dnes jeví vývojové tendence k floristicky ochuzeným krátkostébelným trávníkům, obvykle s kostřavou červenou (<i>Festuca rubra</i>), na pomezí svazů <i>Arrhenatherion elatioris</i> a <i>Violion caninae</i>.</p> <p>Na SV území se na zrašelinělé půdě vyvinuly porosty s významným podílem bezkolence modrého (<i>Molinia caerulea</i>), třtiny chloupkaté (<i>Calamagrostis villosa</i>), místy i se sítinou ostrokvětou (<i>Juncus acutiflorus</i>) a souvislejším bylinným patrem, v němž převažují rašeliničky (mj. <i>Sphagnum papillosum</i>) a ploník obecný (<i>Polytrichum commune</i>), vzácně tu roste i rosnatka okrouhlostá (<i>Drosera rotundifolia</i>). Tyto porosty již mají blízko k vegetaci přechodových rašelinišť as. <i>Polytricho communis-Molinietum coeruleae</i>.</p> <p>Poněkud odlišný charakter má menší a sušší vřesoviště v jižní části ZCHÚ, které odpovídá as. <i>Vaccinio-Callunetum vulgaris</i>; po jeho okrajích se dlouhodobě šíří hasivka orličí (<i>Pteridium aquilinum</i>).</p> <p>Drobné vřesoviště při jz. okraji ZCHÚ se pak vyznačuje velmi bohatou druhovou garniturou, jež je důsledkem skládkování vápence pro letecké vápnení imisně poškozených lesů v 80. letech minulého století; i v těchto místech ještě prosperuje všivec lesní.</p>	a

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
T1.5 Vlhké pcháčové louky	15	Vlhké louky svazu <i>Calthion palustris</i> různého charakteru, zčásti s převahou sítiny ostrokvěté (<i>Juncus acutiflorus</i>) či skřípiny lesní (<i>Scirpus sylvaticus</i>), často i degradační stádia s ostřicí třeslicovitou (<i>Carex brizoides</i>) a chrasticí rákosovitou (<i>Phalaris arundinacea</i>), místy i druhově bohaté bylinotravní porosty bez jednoznačných dominant; maloplošně též pcháč různolistý (<i>Cirsium heterophyllum</i>). Ochranařsky nejcennější jsou květnaté ostřicové louky v jz. části přírodní památky, kde početně roste prstnatec májový (<i>Dactylorhiza majalis</i>), naopak porosty blízko pravého břehu potoka jsou vesměs degradované. Prstnatec májový v jz. části území se vyskytoval v r. 2023 v počtu kolem 400–500 kvetoucích jedinců, v r. 2025 téměř 476 kvetoucích jedinců. Fytocenologicky jde převážně o porosty asociací <i>Scirpo-Caricetum brizoidis</i> , <i>Crepido-Juncetum acutiflori</i> a <i>Scirpetum sylvatici</i> , dále o přechody k as. <i>Angelico-Cirsietum palustris</i> a <i>Caricetum nigrae</i> (svaz <i>Caricion canescenti-nigrae</i>).	c
V1F Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod	1	Vodní a mokřadní vegetace drobných stojatých a pomalu tekoucích vod (uměle vyhloubené tůně, mokřad, přehrážky na potoce). Mozaikovitě porosty mj. s psinečkem psím (<i>Agrostis canina</i>), ostřicí zobánkatou (<i>Carex rostrata</i>), bahničkou bradavkatou (<i>Eleocharis mamillata</i>), přesličkou poříční (<i>Equisetum fluviatile</i>), zblochanem vzplývavým (<i>Glyceria fluitans</i>), sítinou cibulkatou (<i>Juncus bulbosus</i>), rdestem alpským (<i>Potamogeton alpinus</i>), rdestem vzplývavým (<i>P. natans</i>), skřípinou lesní (<i>Scirpus sylvaticus</i>) či orobincem široolistým (<i>Typha latifolia</i>), v obnažených březích často se všivcem lesním (<i>Pedicularis sylvatica</i>). Rdest alpský (<i>Potamogeton alpinus</i>) roste v současnosti s jistotou v jediné tůni se stálou vodní hladinou (bohatá populace), skrytě (v menších ponořených porostech) může přežívat i v dalších tůňkách. Fytocenologicky se jedná o fragmenty více asociací různého syntaxonomického zařazení. Na vodní plochy je vázán výskyt obojživelníků (početná populace čolka horského) a vážek, včetně tyrfofilních druhů (např. vážka jasnoskvrnná).	c

*kód předmětu ochrany: a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ, c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

Dominantní část území přírodní památky zaujímají mezofilní louky svazu *Arrhenatherion elatioris* (as. *Poo-Trisetetum*), včetně různých přechodných typů a sukcesní remízky s převažující břízou, případně osikou, podružně i shluky keřových vrb. Zatímco remízky jsou (až na výjimky) ochranařsky nepřiliš zajímavým biotopem, mezofilní louky jsou místy floristicky bohaté a fyziognomicky vesměs kvalitní, a lze je tak případně zařadit mezi předměty ochrany.

B. druhy

druh	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
prstnatec Fuchsův pravý (<i>Dactylorhiza fuchsii</i> subsp. <i>fuchsii</i>)	NT	při západním okraji území, v r. 2023 zjištěno 71 kvetoucích rostlin, v r. 2025 57 jedinců; v dřívějších letech podstatně méně, první zmínka z r. 2006	c
rosnatka okrouhlostá (<i>Drosera rotundifolia</i>)	VU	maloplošně v sv. části území, průběžně nalézána na 2 mikrolokality, pouze na jednotkách dm ² , v r. 2023 na jednom místě vyšší desítky kvetoucích jedinců, v r. 2025 na sotva 1 m ²	a

*kód předmětu ochrany: a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ; c = další významný ekosystém nebo jeho složka, který je navržen k doplnění mezi předměty ochrany ZCHÚ (viz i kap. 3.4)

**stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR: cévnaté rostliny – Grulich (2017): VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
T8.2B Sekundární podhorská a horská vřesoviště bez výskytu jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>)	zachování a zlepšení stavu biotopu, zejména vlhkých vřesin asociace <i>Juncetum squarrosi</i> se stabilní populací všivce lesního (<i>Pedicularis sylvatica</i>)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozloha ekosystému (min. 1,5 ha) ▪ průměrná pokryvnost vřesu alespoň 25 % ▪ stálá přítomnost sítiny kostřbaté (<i>Juncus squarrosus</i>) ▪ početný výskyt všivce lesního (<i>Pedicularis sylvatica</i>) ve vlhkých vřesinách na více než jedné třetině jejich rozlohy
T1.5 Vlhké pcháčové louky	druhově bohaté porosty s ochránářsky významnými druhy rostlin	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozloha ekosystému (min. 1,2 ha) ▪ stálý výskyt alespoň 200 kvetoucích jedinců prstnatce májového pravého (<i>Dactylorhiza majalis</i>) v jz. části ZCHÚ
V1F Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod	porosty ochránářsky významných makrofyt a význačná fauna bezobratlých a obojživelníků na větším počtu stojatých i tekoucích vod	<ul style="list-style-type: none"> ▪ minimálně 5 tůní, jež nevysychají, tj. s alespoň nízkou vodní hladinou po celý rok ▪ vitální populace rdestu alpského (<i>Potamogeton alpinus</i>) v nejméně dvou tůních ▪ přítomnost vážky jasnoskvrnné (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>) ▪ přítomnost snůšek skokana hnědé (<i>Rana temporaria</i>) ▪ přítomnost čolka horského (<i>Ichthyosaura alpestris</i>) v území, v nejméně 75 % tůní

B. druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
rosnatka okrouhlostá (<i>Drosera rotundifolia</i>)	stabilní výskyt druhu v území	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stálý výskyt druhu na ploše nejméně 1 m²

prstnatec Fuchsův pravý (<i>Dactylorhiza fuchsii</i> subsp. <i>fuchsii</i>)	stabilní a početná populace druhu v území	▪ stálý výskyt alespoň 50 kvetoucích jedinců
---	---	--

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Dle **geomorfologického členění** ČR (Demek & Mackovčín 2006) náleží zájmové území do Krkonoško-jesenické soustavy (subprovincie), Krkonošské podsoustavy (oblasti), celku Lužické hory, podcelku Lužický hřbet a okrsku Jedlovský hřbet (dále na východ navazuje okrsek Hvozdecký hřbet).

Přírodní památka se nachází v plochem sedle mezi neovulkanicky podmíněnými (trachytovými až fonolitovými) vrchy Luž a Plešivec, ve velmi mírném svahu s orientací na jih až jihovýchod, v pramenné oblasti Svitávky. Nadmořská výška se pohybuje mezi cca 538 a 564 m, výškový rozdíl tak činí přibližně 25 m. Výraznější svažitost vykazuje severozápadní část ZCHÚ, na většině území je terén víceméně rovinný až mírně svažité.

Geologickou stavbu území (viz např. <https://mapy.geology.cz/geocr50/>) tvoří svrchnokřídové sedimentární útvary. Většina lokality náleží teplému souvrství svrchního turonu až coniacu s jemně až středně zrnitými prokřemenělými pískovci. Při východním okraji je mapováno jizerské souvrství středního až svrchního turonu s křemennými, méně jílovitými a vápnitými pískovci, středně až hrubě zrnitými, místy štěrčikovými, s polohami slepenců, v nejvyšší části jemně až středně zrnitými. Terciér je zastoupen v okolí lokality maloplošnými efuzemi trachytů a sodalitických trachytů, jejichž hlinitokamenitá deluvia lokálně zasahují i na samotnou lokalitu. Podél vodotečí, tedy i regulovaného potůčku při západním okraji lokality, jsou vymapovány fluviální sedimenty dejekčních kuželů (hlíny, písky, štěrky).

Půdní poměry. Dle Půdní mapy ČR (<https://mapy.geology.cz/pudy/>) zaujímá téměř celé území přírodní památky kambizem arenická, podél potůčku (na podloží deluviofluviálních sedimentů) je rozšířena kambizem oglejená. Ve skutečnosti se zde nachází různorodější mozaika půd, a to do značné míry i přispěním dřívějších antropogenních vlivů. Půdy ve střední až severní části území jsou z velké části zamokřené až zrašelinělé, na jiných místech pak značně propustné. V 80. letech minulého století byla lokalita odvodněna v rámci tzv. náhradní rekultivace, čímž byly na povrch vyneseny spodní písčité horizonty.

Podnebí širšího zájmového území je podhorské a suboceánsky laděné, Quitt (1971) je zahrnuje pod mírně teplou oblast s rajónem MT2. Průměrné roční teploty se zde pohybují mezi 7 a 8 °C, průměrná roční suma srážek činí více jak 800 mm (údaje za roky 1991–2020, odečty z map ČHMÚ). Na někdejší nedaleké meteorologické stanici Světlá pod Luží, Myslivny (Jägerdörfel, 650 mm) činila průměrná roční teplota jen 5,5 °C a průměrné roční úhrny srážek 878 mm (údaje za roky 1901–1950).

Lokalita je vzhledem ke svému postavení v horní části svahu poměrně dobře větraná a do jisté míry vystupuje nad úroveň inverzní oblačnosti z přilehlé Ralské pahorkatiny.

Hydrologie. PP Brazilka náleží do povodí Labe, do něhož je postupně odvodňována říčkou Svitávkou a Ploučnicí. Východní částí území protéká drobný potok, který je pravostranným

přítokem Svitávky. Jeho tok byl na konci 80. let, v rámci komplexních melioračních úprav, napřímen a zahloben. Zároveň byla vybudována rozsáhlá podzemní drenáž, která pokryla většinu území dnešní přírodní památky. Její průběh je dosud zřejmý na aktuálních leteckých snímcích, z čehož lze odvozovat, že je stále do určité míry funkční.

Na konci 90. let byla provedena revitalizace vodního režimu, jež zahrnovala výstavbu přehrázek a skluzů v napřímené vodoteči, dílčí přerušování podzemní drenáže a vyhloubení několika drobných tůní. Nejviditelnějším zásahem byl umělý mokřad, který zachytil povrchovou a vyvěrající vodu za zemním valem – hrází. Postupně přibývaly další tůňky, jichž je v současné době osm (tři v severní, tři ve střední a dvě v jižní části území). Některé tůně ale v průběhu roku vysychají, dvě tůně jsou v posledních několika letech po většinu roku víceméně bez vody. Ve zmíněném mokřadu se trvaleji voda zdržuje pouze v úzkém pruhu cca 2 metry od hráze, trvalé zamokření (bez povrchově stojící vody) ale zasahuje podstatně širší prostor. Ke znatelnému úbytku vody došlo také za přehrázkami v potoce, a to jak z důvodu hydrologického sucha posledních let, tak i kvůli propouštění hrázek a zazemňování dřívějších průtočných tůní. I celoročně zvodnělé tůně jsou zatím bez rybí obsádky, což je žádoucí stav.

Fytogeografie. Zájmové území náleží do fytogeografického obvodu Českomoravské mezofytikum a okresu 50. Lužické hory (Skalický 1988). Fytochorion se vyznačuje průměrnou lesní květenou nižších hercynských poloh, bez přítomnosti většího počtu horských prvků, zároveň však i s absencí druhů teplomilných. Převaha kyselých, živinami chudých půd se odráží ve většinou velmi monotónní květeně, a to jak v rámci lesních porostů (přechody acidofilních bučin a smíšených lesů s přirozeným zastoupením borovice či smrku), tak i nelesních biotopů, převážně luk či travních úhorů. Pestřejší a zajímavější květena je vázána na bazické vyvěřeliny a mokřadní biotopy, často s projevem rašelinění. Kromě ± acidofilní a subboreálně laděné květeny je pro území typický častý výskyt subatlantských druhů.

Aktuální květena přírodní památky čítá nejméně 231 taxonů cévnatých rostlin (Višňák 2024), dalších asi 100 taxonů je uváděno ve starších průzkumech či v Nálezové databázi ochrany přírody (v několika případech se ale jedná o zjevně mylné údaje). Z území je mimo jiné potvrzen výskyt 6 zvláště chráněných druhů, z nichž nejvýznamnější je početný výskyt všivce lesního (*Pedicularis sylvatica*), především v severní části přírodní památky. Oproti známé minulosti (přelom století) je zde ale tento druh mnohem méně početný, a to navzdory všem ochranným opatřením. Opačnou tendenci rozšíření zaznamenává prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), v menší míře i prstnatec Fuchsův (*D. fuchsii*). V několika tůních se postupně ujal silně ohrožený rdest alpský (*Potamogeton alpinus*), velmi vzácně v ZCHÚ přežívá rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*), z nedaleké lokality vně přírodní památky byla na pěti místech vysazena i ohrožená vrba plazivá (*Salix repens*).

Potenciální přirozenou vegetaci širšího území tvoří převážně acidofilní bučiny (na přechodu asociací *Luzulo-Fagetum* a *Calamagrostio villosae-Fagetum*), v menší míře květnaté bučiny (svaz *Fagion sylvaticae*). Typické bučiny se vyvíjejí především na půdách ovlivněných neovulkanickým materiálem, naproti tomu na písčovicích je v lesích přirozeně hojná borovice lesní, často i smrk, historicky též jedle. Na podmačených a zrašeliněných půdách jsou spíše maloplošně rozšířeny olšiny (svaz *Alnion incanae*) a podmačené smrčiny (as. *Equiseto-Piceetum*). Ve vlastním zájmovém území lze očekávat acidofilní vegetaci s vysokým podílem jehličnanů.

Aktuální vegetaci PP Brazilka tvoří mozaika mezofilních trávníků, vlhkých (zčásti sítinových či ostřicových) luk a zbytkových vřesovišť, jež byla ještě před 20 lety velkoplošně rozšířena zejména v severní části území. Popsané útvary jsou pak rozčleněny řadou remízků – většinou nevelkých porostů náletových dřevin (břízy, osiky aj.), včetně několika skupin keřových vrb.

Plošně převažující mezofilní trávníky odpovídají svazu *Arrhenatherion elatioris* a v rámci něj asociaci *Poo-Trisetetum*. Jedná se nejčastěji (zejména v sz. části území) o krátkostébelné trávníky s převažující košťavou červenou (*Festuca rubra*), případně psinečkem tenkým (*Agrostis capillaris*) a medyňkem měkkým (*Holcus mollis*). V jižní části území, kde jsou živnější půdy, se připojují i vyšší trávy a byliny. Časté jsou ale i sušší oligotrofní partie s nízkými bylinotrávním porostem, který inklinuje k podhorským smilkovým trávníkům svazu *Violion caninae*. Jinde přistupují vlhkomilné druhy (ostřice, sítiny, skřípina lesní, štírovník bažinný) a porosty jeví afinitu k různým společenstvům typu pcháčových luk (svaz *Calthion palustris*). Vyhraněné porosty tohoto typu jsou vyvinuty zejména ve střední a severní části území, k jejich typickým dominantám náleží sítina ostrokvěť (*Juncus acutiflorus*).

Z dříve vyhraněných vřesovišť již zůstaly většinou jen trávníky s nižší pokryvností vřesu (*Calluna vulgaris*), významnější výjimkou je jen „suché vřesoviště“ v jižní části ZCHÚ, kde na části plochy dosud vřes výrazně dominuje. Na severovýchodě vlhká vřesoviště svazu *Juncion squarrosi* inklinují k přechodovým rašeliništím svazu *Sphagno-Caricion canescentis*.

Vegetační poměry přírodní památky se za posledních 25 let významně proměnily, a to nejen vlivem přírodních procesů, ale zejména díky intenzivnímu ochrannářskému managementu.

Rozšíření **mechorostů** a **lišejníků** studoval v roce 2012 kolektiv německých autorů (Beck et al. 2012). Z území přírodní památky uvádějí 73 druhů mechorostů a 57 druhů lišejníků, včetně řady vzácnějších a ohrožených druhů (viz kap. 2.1.2).

Nedokončený mykologický průzkum (Slaviček & Urubová 2019) dokládá z Brazilky 31 druhů **hub**.

Živočichové

Fauna PP Brazilka zahrnuje většinou běžné, v širším regionu plošně rozšířené druhy. Ochrannářsky a bioindikačně významné druhy byly zjištěny zejména mezi zástupci vodního hmyzu.

Měkkýše zdokumentovala Horáčková (2022), která odsud uvádí 26 ± běžných druhů (2 mlži, 2 vodní plži a 22 suchozemských plžů). Autorka konstatuje, že Brazilka je vzhledem k zastoupeným biotopům malakozoologicky málo významná, na vřesovištích pak nezjistila žádné druhy.

Vážky a vodní brouky studovala Waldhauserová (2020). Celkově zaznamenala 16 druhů vážek a 23 druhů spolehlivě determinovaných vodních brouků. Jedná se o relativně významnou lokalitu tyrfofilních vážek. Počet nalezených druhů odpovídá aktuálním okolnostem lokality – specifické horské prostředí, s omezenými vodními plochami. Další 6 druhů vážek bylo zaznamenáno v dřívějších průzkumech. Zástupci vodních brouků patří většinou mezi běžné druhy.

Inventarizační průzkum **fytofágních brouků** a epigeických predátorů v PP Brazilka uskutečnil Hauck (2022); z Brazilky uvádí celkem 119 druhů, nejen fytofágních brouků a epigeických predátorů.

Denní motýly sledoval Bezděk (2022), který zde zaznamenal celkem 32 druhů, mezi nimiž jsou 3 zástupci červeného seznamu a 1 druh zvláště chráněný.

Z obratlovců byli na Brazilce systematicky sledováni pouze obojživelníci a savci. Waldhauser (2021) na lokalitě zjistil pět druhů **obojživelníků**, z toho tři druhy žab a dva druhy čolků. Brazilka zároveň představuje jednu z trvalých monitorovacích ploch skokana hnědého (*Rana temporaria*). Od roku 2009 je každoročně sledováno rozmnožování druhu na lokalitě (přítomnost snůšek).

K výskytu **plazů** jsou dostupné pouze jednotlivé záznamy v NDOP. Jedná se o 4 druhy: ještěrku živorodou (*Zootoca vivipara*), slepýše (*Anguis fragilis*), užovku obojkovou (*Natrix natrix*) a zmiji (*Vipera berus*).

Také **ptáci** jsou v NDOP zastoupeni pouze 4 z území uváděnými druhy. Jsou to strnad obecný (*Emberiza citrinella*), červenka (*Erithacus rubecula*), ůhýk obecný (*Lanius collurio*) a sluka lesní (*Scolopax rusticola*). Z minulosti je z území znám výskyt chřástala polního (*Crex crex*).

Inventarizační průzkum vybraných **savců** uskutečnili Melichar et al. (2022). Výsledkem jejich šetření je nález 1 zástupce hmyzožravců, 5 druhů hlodavců, dále zajíce, lišky, divokého prasete, srnce a jelena.

V roce 2025 proběhlo na území PP Brazilka „Testování metodických přístupů pro druhové předměty ochrany MZCHÚ“ (aktivita 10 projektu "Monitoring a mapování vybraných druhů rostlin a živočichů a sledování předmětů ochrany chráněných území" (Mon3)). Konkrétně byly sledovány tyto potenciální indikátory: všivec lesní (*Pedicularis sylvatica*) – přítomnost druhu; rosnatka okrouhlostá (*Drosera rotundifolia*) – přítomnost druhu; prstnatec Fuchsův (*Dactylorhiza fuchsii*) – kvantitativní sledování populace; prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) – kvantitativní sledování populace; rdest alpský (*Potamogeton alpinus*) – přítomnost min. v 10 % tůní; vážka jasnoskvrnná (*Leucorrhinia pectoralis*) – přítomnost druhu; skokan hnědý (*Rana temporaria*) – rozmnožování na lokalitě (přítomnost snůšek); čolek horský (*Ichtyosaura alpestris*) – přítomnost druhu min. v 75 % tůní – a chřástal polní (*Crex crex*) – přítomnost druhu. Nepodařilo se prokázat výskyt chřástala polního (*Crex crex*), všechny ostatní zvolené indikátory se podařilo úspěšně potvrdit. Chřástal byl zatím uváděn z bezprostřední blízkosti MZCHÚ, naposledy z roku 2018.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Lišejníky			
hůlkovka <i>Bacidina neosquamulosa</i>	–	DD	olšina v ochranném pásmu, vzácně (Beck et al. 2012)
svícníček ohrnutý <i>Candelariella reflexa</i>	–	NT	na několika místech v severní části území vzácně (Beck et al. 2012)
větvičník slívový <i>Evernia prunastri</i>	–	NT	na S a SZ území vzácně (Beck et al. 2012)
terčovka rourkatá <i>Hypogymnia tubulosa</i>	–	NT	na S a SZ území vzácně a ojediněle (Beck et al. 2012)
terčovka kápořitá <i>Hypotrachyna revoluta</i>	–	CR	remízky na severu území, vzácně (Beck et al. 2012)
hůlkovka Naegelova <i>Lecania naegelii</i>	–	NT	na JZ a SV území vzácně (Beck et al. 2012)
misnička habrová <i>Lecanora carpinea</i>	–	NT	remízky na JZ území, vzácně (Beck et al. 2012)
misnička světlejší <i>Lecanora chlarotera</i>	–	DD	remízky na severu území, vzácně (Beck et al. 2012)

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
misnička nažloutlá <i>Lecanora symmicta</i>	–	NT	při jv. okraji území vzácně, zčásti již v OP (Beck et al. 2012)
šálečka plochá <i>Lecidea plana</i>	–	NT	tůňka na severu území, vzácně (Beck et al. 2012)
terčovka hrbolkatá <i>Melanelixia subaurifera</i>	–	VU	na S a SV území ojediněle (Beck et al. 2012)
misnička přepodobná <i>Myriolecis persimilis</i>	–	NT	remízky v různých částech území, vzácně a ojediněle (Beck et al. 2012)
drobnovýtruska <i>Myriospora rufescens</i>	–	DD	sv. část území za potokem, vzácně (Beck et al. 2012)
terčovník lysý <i>Physcia aipolia</i>	–	EN	olšina v OP na JV, vzácně (Beck et al. 2012)
terčovník hvězdotvý <i>Physcia stellaris</i>	–	VU	remízky v sev. části území, vzácně (Beck et al. 2012)
porpidie statná <i>Porpidia cinereoatra</i>	–	EN	sv. část území za potokem, vzácně (Beck et al. 2012)
rohovka hruškovitá <i>Rinodina pyrina</i>	–	VU	remízky v sev. části území, vzácně (Beck et al. 2012)
biatorela borová <i>Strangospora pinicola</i>	–	NT	za potokem v jižním výběžku, vzácně (Beck et al. 2012)
puklérka sosnová <i>Vulpicida pinastri</i>	–	NT	remízky v sev. části území, ojediněle (Beck et al. 2012)
terčník mnohoplodý <i>Xanthoria polycarpa</i>	–	NT	remízky v různých částech území, vzácně a ojediněle, v olšině v OP hojně (Beck et al. 2012)
Mechorosty			
obděnka zoubkatá <i>Isopaches bicrenatus</i>	–	NT	vřesoviště v jv. části území, vzácně (Beck et al. 2012)
šurpek otevřený <i>Orthotrichum patens</i>	–	NT	trávníky v jz. části území, vzácně (Beck et al. 2012)
kýlnatka bažinná <i>Scapania paludicola</i>	–	VU	v sv. a jv. části území vzácně a ojediněle (Beck et al. 2012)
rašeliník střecholistý <i>Sphagnum affine</i>	–	VU	v sv. části území (před potokem) vzácně (Beck et al. 2012)
rašeliník splývavý <i>Sphagnum inundatum</i>	–	DD	tůňka v severní části území, vzácně (Beck et al. 2012)
Cévnaté rostliny			
ostřice rusá <i>Carex flava</i>	–	NT	v jz. a střední části území roztroušeně, rostliny menšího vzrůstu, v území je možný i výskyt křížence s předchozí ostřicí skloněnou (<i>C. demissa</i>) – <i>C. xalsatica</i>
ostřice Hartmannova <i>Carex hartmanii</i>	–	NT	v jz. části území řídké
prstnatec Fuchsův pravý <i>Dactylorhiza fuchsii</i> subsp. <i>fuchsii</i>	ohrožený	NT	při západním okraji území, v r. 2023 zjištěno 71 kvetoucích rostlin, v dřívějších letech podstatně méně, první zmínka z r. 2006. V r. 2025 zjištěno 50 kvetoucích rostlin.
prstnatec májový pravý <i>Dactylorhiza majalis</i>	ohrožený	NT	těžiště výskytu při jz. okraji PP, v současnosti 400–500 kvetoucích jedinců (2023), v roce 2025 cca 500 kvetoucích jedinců, početnost se průběžně zvyšuje díky sečení a pastvě, do r. 2000 nejvýše ojedinělé nálezy, v r. 2009 bylo zaznamenáno 30 kvetoucích rostlin

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
rosnatka okrouhlostá <i>Drosera rotundifolia</i>	silně ohrožený	VU	velmi vzácně v severní části území, od r. 1999 střídavě nalézána na 2 nepříliš vzdálených lokalitách, v malých porostech o rozměru několika dm ² ; poslední nález z r. 2025
bahnička bradavkatá pravá <i>Eleocharis mamillata</i> subsp. <i>mamillata</i>	–	NT	v mělkých stojatých vodách při březích tří tůněk; Rydlo (2014) odsud uvádí příbuznou <i>E. palustris</i>
vrbovka bahenní <i>Epilobium palustre</i>	–	NT	mezotrofní mokřiny v severní a střední části území, roztroušeně
sítina ostrokvětá <i>Juncus acutiflorus</i>	–	NT	mezotrofní mokřiny ve střední až severní části území, na větších plochách jako dominanta, jinde roztroušeně; regionálně běžný druh
všivec lesní <i>Pedicularis sylvatica</i>	silně ohrožený	VU	v severní až střední části PP nerovnoměrně roztroušený, celkově vyšší stovky rostlin, řídké i při jz. okraji (malé vřesoviště); současné rozšíření je výrazně slabší než v r. 1999 a 2000, kdy byl všivec vázán především na vlhká vřesoviště (as. <i>Juncetum squarrosi</i>), jež v následujících letech z větší části zanikla. Zavedení sečení a později pastvy vedlo ke změnám v rozšíření, celkově se ale populace zmenšovala, patrně i vlivem sucha (v posledních letech nachází všivec optimum v březích tůněk, tj. relativně vlhkých částech území)
chlupáček oranžový <i>Pilosella aurantiaca</i>	–	NT	v západní a sz. části PP řídké roztroušeně, druh v území spíše nepůvodní
rdest alpský <i>Potamogeton alpinus</i>	silně ohrožený	VU	výskyt od r. 2000 na horní přehrážce na potoce a později v několika průběžně zakládáných tůňkách, v současnosti ve větší trvale zvodnělé tůňce ve střední části PP, skrytě může přežívat i v dalších nádržích
vrba plazivá <i>Salix repens</i>	ohrožený	VU	přirozený výskyt při okraji louky východně od PP, v r. 2014 přenesena do břehu několika tůní a pravého břehu potoka, kde je chráněna oplocením
Živočichové			
Bezobratlí			
Vážky			
šídlo sítinové <i>Aeshna juncea</i>	–	NT	početně, opakované nálezy z několika posledních let
šídélko kopovité <i>Coenagrion hastulatum</i>	–	NT	starší nálezy – do r. 2017, v roce 2020 jeden nález dospělce (Waldhauserová 2020)
šídlatka brvnatá <i>Lestes barbarus</i>	–	NT	starší nálezy – do r. 2006
šídlatka tmavá <i>Lestes dryas</i>	–	NT	poslední údaj v NDOP: 2008
vážka jasnokvrnná <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	silně ohrožený	NT	poslední údaj v NDOP: 2025, pravidelný výskyt, ale početnost nízká
Brouci			
<i>Acmaeops septentrionis</i>	–	EN	vazba na jehličnaté lesy, vývoj pod kůrou mrtvých nebo odumírajících stromů, poslední údaj v NDOP: 2022
<i>Aplotarsus incanus</i>	–	NT	na vegetaci v rámci vlhkých stanovišť (mokřady, rašeliniště, vlhké louky apod.), poslední údaj v NDOP: 2022

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
svižník polní <i>Cicindela campestris</i>	ohrožený	LC	otevřená a slunná stanoviště, např. cesty, vřesoviště, poslední údaj v NDOP: 2021
zdobenec zelenavý <i>Gnorimus nobilis</i>	silně ohrožený	VU	staré bukové lesy, méně často i staré ovocné sady, vývoj v trouchu v dutinách listnáčů, dospělci na květech, poslední údaj v NDOP: 2022
zlatohlávek tmavý <i>Oxythyrea funesta</i>	ohrožený	LC	v rámci PP dospělci hojně na květech, poslední údaj v NDOP: 2022
Motýli			
batolec duhový <i>Apatura iris</i>	ohrožený	LC	živnou rostlinou duby a topoly, poslední údaj v NDOP: 2021
ostruháček ostružinový <i>Callophrys rubi</i>	–	NT	poslední údaj v NDOP: 2021
ohniváček modroleký <i>Lycaena hippothoe</i>	–	NT	živná rostlina šťovík kyselý (<i>Rumex acetosa</i>), poslední údaj v NDOP: 2025
ohniváček celíkový <i>Lycaena virgaureae</i>	–	NT	roztroušeně okolo vřesovišť, stabilně (Bezděk 2022)
modrásek černoleký <i>Plebejus argus</i>	–	NT	vývoj na bobovitých rostlinách (Fabaceae) nebo na vřesu, poslední údaj v NDOP: 2021
modrásek ušlechtilý <i>Polyommatus amandus</i>	–	NT	ojedinelé, ale stabilně (Bezděk 2022), poslední údaj v NDOP: 2025
vřetenuška mokřadní <i>Zygaena trifolii</i>	–	EN	živnou rostlinou štírovník bažinný (<i>Lotus uliginosus</i>), poslední údaj v NDOP: 2011
Obratlovci			
Obojživelníci			
čolek horský <i>Ichthyosaura alpestris</i>	silně ohrožený	VU	v roce 2021 nižší desítky (Waldhauser 2021), poslední údaj v NDOP: 2025
čolek obecný <i>Lissotriton vulgaris</i>	silně ohrožený	VU	v roce 2021 nižší desítky (Waldhauser 2021), poslední údaj v NDOP: 2025
ropucha obecná <i>Bufo bufo</i>	ohrožený	VU	v roce 2021 do deseti jedinců (Waldhauser 2021), poslední údaj v NDOP: 2025
skokan štíhlý <i>Rana dalmatina</i>	silně ohrožený	NT	v roce 2021 do deseti jedinců, přítomnost snůšek (Waldhauser 2021), poslední údaj v NDOP: 2025
skokan hnědý <i>Rana temporaria</i>	–	VU	v roce 2021 jednotky jedinců (Waldhauser 2021), poslední údaj v NDOP: 2025
Plazi			
ještěrka živorodá <i>Zootoca vivipara</i>	silně ohrožený	NT	jednotlivé nálezy v rámci otevřených stanovišť, poslední údaj v NDOP: 2021
slepýš křehký <i>Anguis fragilis</i>	silně ohrožený	NT	jednotlivé nálezy, poslední údaj v NDOP: 2025
užovka obojková <i>Natrix natrix</i>	ohrožený	NT	jednotlivé nálezy včetně juvenilů, poslední údaj v NDOP: 2025
zmije obecná <i>Vipera berus</i>	kriticky ohrožený	VU	jednotlivé nálezy, poslední údaj v NDOP: 2025
Ptáci			
sluka lesní <i>Scolopax rusticola</i>	ohrožený	VU	poslední údaj v NDOP: 2016
řuhák obecný <i>Lanius collurio</i>	ohrožený	NT	poslední údaj v NDOP: 2025; hnízdění
Savci			
plšík lískový <i>Muscardinus avellanarius</i>	silně ohrožený	LC	lesní porosty, křoviny, v rámci PP odhadem jednotky jedinců, poslední údaj v NDOP: 2020
veverka obecná <i>Sciurus vulgaris</i>	ohrožený	DD	běžný lesní druh, poslední údaj v NDOP: 2020

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
zajíc polní <i>Lepus europaeus</i>	–	NT	lesní i nelesní stanoviště, v okolí PP běžný druh, poslední údaj v NDOP: 2020

* dle červených seznamů ČR: lišejníky – Liška & Palice (2010); mechorosty – Kučera et al. (2012); cévnaté rostliny – Grulich (2017); bezobratlí – Hejda et al. (2017); obratlovci – Chobot & Němec (2017); kategorie ohrožení: CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, DD – taxon, o němž jsou nedostatečné údaje, LC – málo dotčený

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Území přírodní památky je vystaveno podobným abiotickým vlivům jako okolní krajina, k výraznějším náhlým narušením nedochází. V delší časové perspektivě je ale patrné určité vysychání lokality, které lze přičíst klimatickým změnám. To se projevuje v ústupu vlhkomilných druhů rostlin (nejnápadněji všivce lesního) a změnám ve složení a zastoupení biotopů. Na nich se ovšem významnou měrou podílí i management.

b) biotické disturbanční činitele

Mezofilní trávníky v jižní a střední části ZCHÚ jsou v některých letech výrazně narušovány rytím divokých prasat. V posledních letech k tomu dochází spíše v menší míře a bez zjevného negativního dopadu na biodiverzitu travních porostů.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Zájmové území je od roku 1976 součástí chráněné krajinné oblasti Lužické hory, kde bylo evidováno jako přírodovědecky hodnotná lokalita. V roce 1995 bylo zařazeno do II. zóny CHKO, v r. 2002 bylo vyhlášeno za přírodní památku.

Tomuto administrativnímu aktu předcházela revitalizace v r. 1999, jejímž cílem byla alespoň částečná náprava vodních poměrů narušených odvodněním z roku 1988. Zároveň byla zahájena cílená péče o travní porosty, které nebyly v předchozím desetiletí pravidelně udržovány.

b) zemědělské hospodaření

Přestože se Brazilka nachází v horském hřbetu při státní hranici, les byl odsud vytlačen již ve vrcholném středověku. Gelnar (1996) uvádí, že již kolem r. 1300 stálo na katastru Dolní a Horní Světlé několik sklářských hutí, jedna i na místě zvaném Brazilka. Pokud je tento předpoklad správný, pak již nejméně před 700 lety byla zájmová lokalita zbavena lesa a obhospodařována jako louka či pastvina, z části možná i zastavěna. Blízkost hutního provozu nepochybně vedla – úměrně velikosti sklárny a délce jejího fungování – k jisté degradaci území, jíž možná vděčíme za současný charakter vegetace s převažujícími „vřesinami“, v této podobě a rozsahu nikde v okolí nedochovanými. Vřesiny jsou vesměs sekundárními útvary, podmíněnými disturbančními v minulosti (intenzivní pastva, požáry, stržení humusového krytu mechanizací aj.) – viz např. Sedláková & Chytrý (1999).

Letecký snímek z r. 1938 ukazuje, že větší část nynější PP byla zatravněna, zatímco orná půda se soustředila v několika ploškách do západního a jižního okraje území, další políčka ležela při státní hranici východně od potoka. V severní polovině území se nacházel ostrůvek s roztroušenými dřevinami, patrně pouze vypásaný – tato plocha mohla být zárodkem pozdějšího vřesoviště. Také u potoka při severní hranici lokality lze vytušit hospodářsky méně atraktivní plochu, zřejmě charakteru přechodového rašeliniště, resp. tzv. hubených rašelinných luk.

Po válce zaniká okolní osídlení a péče o zemědělskou půdu upadá. Políčka zřejmě již nejsou udržována, a celé území nabývá charakteru extenzivně sečené louky. Na leteckém snímku z r. 1975 je již patrná určitá degradace, začínají se šířit náletové dřeviny a vegetace alespoň na části plochy zřejmě již nabývá charakteru bylinotravních lad. V souvislosti s úpadkem pravidelné péče nepochybně dochází i k vzestupu zamokření, což nakonec vede k plošnému odvodnění lokality v r. 1988. Výsledek tohoto radikálního zásahu je dobře patrný na leteckém snímku z r. 1989. Hustota příkopů s drenážními svody byla taková, že zde prakticky došlo k celoplošným zemním úpravám, spojeným s dalekosáhlým narušením půdního povrchu a destrukcí dřívější vegetace. Tato masivní disturbance měla nepochybně za výsledek šíření vřesu na straně jedné a rozmach náletových dřevin na straně druhé. Obojí se dělo především na narušených písčitéch půdách s malým podílem humusu. Vřesoviště v rozsahu, ve kterém se později dostalo do pozornosti ochrany přírody, je možná důsledkem těchto disturbancí. Vzhledem k tomu, že bohužel není znám stav lokality před odvodňovacími pracemi, nemůžeme stanovit, nakolik zásadně se vegetace proměnila. Vřes na lokalitě v nějaké míře pravděpodobně rostl i v minulosti, je ale nesporné, že zemní práce, které vynesly na povrch minerální substrát a měly za výsledek místy výrazné vysušení půdního profilu, stimulovaly růst vřesu (stejně jako pozdější ujímání náletových dřevin).

V 90. letech zůstalo území bez pravidelné hospodářské údržby, na ni navázal až ochranařský management po komplexní revitalizaci území v roce 1999 (viz kap. 2.5).

c) rekreace a sport

Lokalita se nachází v těsné blízkosti státní hranice a hraničního přechodu pro pěší Dolní Světlá/Waltersdorf. Po západním okraji přírodní památky prochází panelová cesta, na níž je vyznačená turistická cesta (červená). Hraniční přechod generuje poměrně silný turistický provoz, na němž se většinou podílejí návštěvníci z Německa. Ti často využívají i naučnou stezku se 4 naučnými tabulemi, která prochází po obvodu území. Ta je v zamokřeném úseku na SV vybavena povalovým chodníkem a zábradlím, které má zamezit vstupu do vřesoviště. Toto omezení je ale spíše zbytečné, turistický provoz se odehrává výhradně po obvodových cestách, případné vstupy hlouběji do území přírodní památky jsou nejspíše ojedinělé a nejsou spojeny s viditelnými negativními dopady. Při jz. okraji území se nachází malá vyhlídková plošina s informační tabulí.

d) jiné způsoby využívání

V 90. letech se při jihozápadním okraji území nacházela skládka mletého vápence pro vápnění poškozených lesních porostů na německé straně. Na ploše několika arů tak došlo k ovlivnění chemismu půdy, což se odrazilo v přítomnosti nezvykle vysokého počtu druhů cévnatých rostlin.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

Zonace CHKO Lužické hory (schválena MŽP ČR 20. 12. 1995 pod č. j. OOP/6651/95)

Plán péče o CHKO Lužické hory na období 2015–2024 (schválen MŽP ČR 13. 11. 2014 pod č. j. 9190/ENV/14)

Plán péče o CHKO Lužické hory na období 2025–2034

Plán ÚSES v CHKO – CHKO Lužické hory (VRV, a.s, ČZÚ, Ing. Zimová, 2023)

Zlepšení vodního režimu v pramenné oblasti Svitávky včetně PP Brazilka, studie (Živa Projekt s.r.o., Ing. Vackář, 2025)

Závazné stanovisko dle § 37 odst. 2 k umístění a povolení stavby seníku v OP Brazilka č. j. SR/1971/LI/2018-3 ze dne 16. 1. 2019

Územní plán Mařenice, 2013

Lokalita se nachází ve II. zóně odstupňované ochrany přírody CHKO, celé území PP leží v regionálním biocentru ÚSES RC 1791 Brazilka, do OP zasahuje regionální biokoridor ÚSES NK K19H/18 a lokální BK ÚSES NK 26/1. Území PP je také součástí CHOPAV Severočeská křída (Nařízení Vlády České socialistické republiky č. 85/1981 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Chebská pánev a Slavkovský les, Severočeská křída, Východočeská křída, Polická pánev, Třeboňská pánev a Kvartér řeky Moravy).

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

Nelesní plochy (jediný pozemek vedený jako trvalý travní porost) zaujímají celé území přírodní památky. Náleží sem i víceméně zapojené porosty náletových dřevin („remízky“), uměle vytvořený mokřad, tůň a upravené koryto vodního toku.

Celkem bylo vylišeno 7 základních dílčích ploch podle převažujícího typu vegetace, z nichž některé sestávají z více oddělených částí, jež jsou v mapové příloze M3 rozlišeny písmeny..

Přílohy:

T1 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

ekosystém:	T8.2B Sekundární podhorská a horská vřesoviště bez výskytu jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému (min. 2 ha)	Výměra biotopu činí cca 1,6–1,7 ha, z většiny se ale jedná o porosty s malým zastoupením vřesu a často i sítiny kostrbaté, která je charakteristickým druhem vlhkých vřesin. To je poměrně zásadní rozdíl od doby na přelomu století, kdy vřes byl nepřehlédnutelnou dominantou na ploše cca 2 ha, zejména v severní části území. Na druhou stranu ale do těchto porostů tehdy silně expandovaly náletové dřeviny a místy i ostružiník, což dnes již neplatí.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

průměrná pokryvnost vřesu alespoň 25 %	Vřes má v současnosti vyšší pokryvnost především na sušším vřesovišti na jihu PP, zatímco v prostoru vlhkých vřesin na severu jeho pokryvnost jen zřídka dosahuje 50 % a většinou je výrazně nižší, celkově pak hodnoty 25 % nedosahuje. Vřes je také nižšího vzrůstu, což je důsledkem pravidelného vypásání, které alespoň místy snad přispívá ke zvýšení jeho vitality, tj. i rozrůstání. Na sušším vřesovišti v jižní části PP naopak vlivem managementu vřes na velké části plochy výrazně ustoupil, ve prospěch druhově bohatých nízkých trávníků s menší příměsí vřesu.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý
stálá přítomnost sítiny kostrbaté (<i>Juncus squarrosus</i>) a všivce lesního (<i>Pedicularis sylvatica</i>)	Sítina kostrbatá (<i>Juncus squarrosus</i>) se ve vlhkých vřesinách dnes vyskytuje již jen roztroušeně, zřetelně řidčeji než na počátku 21. století, kdy zde byl zahájen botanický monitoring. Totéž lze konstatovat i o všivci lesním (<i>Pedicularis sylvatica</i>), který byl až do cca roku 2010 dosti hojným druhem v severní části přírodní památky. Za posledních 10–15 let výrazně ustoupil. Na vřesovišti roste již jen sporadicky, častěji při jeho severovýchodním okraji blízko naučné stezky, kde se před několika lety výrazně rozšířil, následně ale zase ustoupil. Těžiště výskytu všivce je dnes v obnažených březích tůň, které zůstávají po většinu roku dostatečně vlhké, zatímco vřesoviště či trávníky z nich vzniklé často vysychají. Mírně rostoucí rozšíření má všivec na malém vřesovišti na JZ území. Celkově je zřejmé, že vlhkomilné druhy jsou ve vřesinách postupně vystřídány druhy oligotrofních mezofilních luk a sušší okrajové partie původního vřesoviště se již prakticky zcela přeměnily na tyto trávníky a vřes z nich takřka zcela ustoupil. Tento proces bude patrně pokračovat.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	zhoršující se

ekosystém:	T1.5 Vlhké pcháčové louky	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému (min. 1,2 ha)	Současná výměra vlhkých luk se pohybuje kolem 1,2–1,3 ha, přičemž ji vzhledem k nejednoznačnému ohraničení biotopu nelze blíže kvantifikovat; vlhké louky plynule přecházejí do mezofilních luk a vřesovišť a zasahují i do okrajových částí mokřadu. Zatím se nedá říci, že by vlivem klimatických změn ustupovaly, neboť část z nich je vázána na trvale zamokřené plochy, které nevysychají.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
stálý výskyt alespoň 200 kvetoucích jedinců prstnatce májového (<i>Dactylorhiza majalis</i>) v jz. části ZCHÚ	Ochrannářsky významné druhy se vyskytují zejména v jihozápadní části území (dílní plocha 3c), kde je mj. těžiště výskytu prstnatce májového (<i>Dactylorhiza majalis</i>) a roste zde více druhů ostřice (<i>Carex</i> sp.). Prstnatec májový se vyskytoval v r. 2023 v počtu kolem 400–500 kvetoucích jedinců, v r. 2025 téměř 476 kvetoucích jedinců; druh prokazatelně podpořený sečením a pastvou, před r. 2000 zde byly nalézány nejvýše jednotlivé rostliny. Hodnotné porosty mj. s kuklíkem potočním (<i>Geum rivale</i>) a kozlíkem dvoudomým (<i>Valeriana dioica</i>) se nacházejí i ve střední části území, směrem k potoku ale jejich kvalita klesá (vysoký podíl chrastice rákosovité či ostřice třeslicovité, celkově nižší druhová diverzita). Ochrannářsky významné jsou i porosty	

	s dominantní sítinou ostrokvětou (<i>Juncus acutiflorus</i>) v okolí mokřadu. Další části vlhkých luk jsou spíše floristicky méně zajímavé.	
stav:	zhoršený	
trend vývoje:	setrvalý	

ekosystém:	V1F Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
minimálně 5 tůní, jež nevysychají, tj. s alespoň nízkou vodní hladinou po celý rok	Indikátor je těsně splněn: plně zvodnělé jsou po celý rok dvě tůně, další 3 jsou po většinu sezóny alespoň způli naplněné, 1 tůň na severu je většinou zcela vyschlá, 2 nejjižnější tůně v létě z většiny vysychají a jedna z nich je někdy zcela bez vody.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
vitální populace rdestu alpského (<i>Potamogeton alpinus</i>) v nejméně dvou tůních	Význačné druhy se vyskytují pouze v jednotlivých tůních, což je mj. důsledkem jejich častého vysychání. Oproti situaci před cca 20 lety jde celkově o zhoršení stavu. Týká se to především ústupu rdestu alpského (<i>Potamogeton alpinus</i>) a situace v potočném korytě, které je dnes z velké části zazemněné a bez souvislejších porostů vodních rostlin. Rdest alpský se do území spontánně rozšířil teprve po revitalizaci, kdy zde postupně byly vytvořeny vodní plochy. (Stojí za povšimnutí, že ve stejném období expandoval i na dalších lokalitách v Lužických horách, např. u Dolního Podluží či v lesních tůních západně od Luže.) Na Brazilce postupně obsadil 4–5 vodních ploch, včetně průtočné tůně na potoce. V současnosti roste početně v nejlépe zavodněné tůni ve středu území, skrytě (v menších ponořených porostech) může přežívat i v dalších tůňkách.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost vážky jasnoskvrnné (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	Vážka jasnoskvrnná je známá z Brazilky od roku 2020, od té doby bývá pravidelně potvrzována aspoň u dvou tůní v početnosti jednotek dospělců, včetně projevů epigamního chování poukazujícího na pravděpodobný průběh vývojového cyklu (páření, kladení), larvy ani exuvie zatím nezjištěny.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost snůšek skokana hnědého (<i>Rana temporaria</i>)	Skokan hnědý, kdysi zcela běžný druh žáby, patří pravděpodobně s klimatickou změnou k nejrychleji ubývajícím druhům obojživelníků, a to hlavně v nižších a středních polohách. Rozmnožování se soustřeďuje do sluncem prohřátých mělkých tůň a navazující zaplavené louky v SV části území, v minulosti se rozmnožoval i v průtočné tůni na potoce. Rozmnožování druhu – přítomnost a množství snůšek je sledováno od roku 2005. V posledních letech lze pozorovat mírně negativní trend (snížení počtu vodních ploch s rozmnožováním, nezaznamenání snůšek v některých letech, menší množství snůšek).	

	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zhoršující se
přítomnost čolka horského (<i>Ichthyosaura alpestris</i>) v území, v nejméně 75 % tůní	Výskyt a rozmnožování (přítomnost larev) čolka horského je známo z Brazílky od roku 2006. V dubnu 2025 byl proveden podrobný kvantitativní monitoring pomocí odchytových pastí, v každé tůni byly umístěny 2 vrše. Čolek horský byl potvrzen ve 100 % tůní v počtu řádově vyšších desítek odchycených adultních jedinců v každé tůni.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

B. druhy

druh:	rosnatka okrouhlolistá – <i>Drosera rotundifolia</i>	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
stálý výskyt druhu na ploše nejméně 1 m ²	Výskyt rosnatky byl střídavě dokládán ze dvou blízkých lokalit v prostoru severně od mokřadu. Jednalo se o velmi maloplošné výskyty v rozsahu několika dm ² , přičemž v některých letech nebylo rosnatku vůbec možné nalézt. V r. 2023 byla zaznamenána na jedné z trvalých snímkových ploch, a to v několika desítkách jedinců roztroušeně na více m ² , v r. 2025 na sotva 1 m ² . Pro podporu rosnatky bylo v posledních letech prováděno zraňování zrašelinělé půdy, rosnatka se na tato místa ale zatím nerozšířila.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

druh:	prstnatec Fuchsův pravý (<i>Dactylorhiza fuchsii</i> subsp. <i>fuchsii</i>)	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
stálý výskyt alespoň 50 kvetoucích jedinců	Prstnatec Fuchsův byl na Brazílce nalezen poprvé v r. 2006, jeho početnost byla vždy výrazně nižší než v případě prstnatce májového a měřila se spíše v jednotkách, nejvýše v nižších desítkách (nejvíce 30 rostlin). V r. 2023 bylo zaznamenáno 71 kvetoucích jedinců a v dalších dvou letech kolem 50 jedinců. Výskyt se zatím omezuje na západní okraj přírodní památky, kde navazuje na těžiště výskytu prstnatce májového.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

V roce 1999 byla uskutečněna plošná revitalizace lokality. Jednotlivé kroky revitalizace tvořila následující opatření: jednorázové smýcení části porostů náletových dřevin (ucelenější porosty byly v podobě remízů ponechány); zbudování soustavy přehrážek na potoce a na příkopě při severní hranici území pro zpomalení odtoku povrchových vod a zvýšení hladiny spodní vody;

vytvoření umělé deprese s navršenou hrází jako základu budoucího mokřadu; částečné odstavení drenážního systému (zaslepení hlavních odvodňovacích řádů); zahájení hydrologického a vegetačního monitoringu; vybudování naučné stezky po obvodu území.

Od roku 2000 bylo prováděno každoroční sečení travních porostů (v srpnu), pravidelně byly likvidovány šířící se náletové dřeviny. S cílem zvýšit hydrickou zásobenost lokality byly v dalších letech opakovaně přerušovány odvodňovací drény, byla prohloubena mokřadní deprese a vytvořeny tůňe (do doby zpracování tohoto plánu péče celkem 8 tůní mimo vodní tok o ploše 50–150 m²). Poslední tůňe byly realizovány v roce 2013, zároveň byly částečně odbahněny a rozšířeny některé starší tůňe. Průběžně bylo prováděno vytrhávání orobince z tůní, od roku 2013 je prováděno postupné prosvětlování průtočných tůní na potoce odstraňováním dřevin v březích. Kosení (kosení mechanizací a ruční kosení v zamokřených částech) pokračovalo do r. 2010, v roce 2011 bylo započato s pastvou lokality s cílem podpořit regeneraci dozívajícího vřesu. V roce 2011 byla PP Brazilka částečně udržována řízenou pastvou ovcí a koz (pastva v sítích), pasena byla vřesoviště a zamokřené plochy, ostatní plochy byly koseny mechanizací. Od roku 2012 je lokalita pouze pasena s kosením nedopasků a výřezem náletových dřevin. V roce 2013 byla uzavřena nájemní smlouva na pasení lokality na šest let. Na podzim roku 2013 došlo za pomoci členů Myslivecké honitby LUŽ k ručnímu urovnání povrchu po rytí černou zvěří v mokřých částech louky s výskytem prstnatce májového.

V roce 2020 byla uzavřena pachtovní smlouva s prodloužením do konce roku 2026. Lokalita je pasena v rámci opatření AEKO v titulech Suché stepní trávníky a Trvale podmáčené a rašelinné louky.

V roce 2014, 2019 a 2025 probíhal na území přírodní památky botanický monitoring, což si vyžádalo odložení pastvy až na období po 15. červenci. V roce 2021 byly odstraněny nevhodné dřeviny podél naučné stezky v PP. Následně došlo k výměně zábradlí, opravě chodníku a dřevěných podkladních tabulí naučné stezky. V roce 2023 a 2024 byla odstraněna část dřevin kolem potoka pro prosvětlení tůní a zajištění výhledů z NS na lokalitu. Texty naučné stezky byly kompletně obnoveny v roce 2023. Každoročně jsou ožínány vrby plazivé, které jsou před okusem chráněny oplůtky. Každoročně je naučná stezka udržována kosením s obsekáváním trsů vřesu v její severní části.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Vznik konfliktních situací z hlediska naplňování cílů týkajících se dílčích předmětů ochrany se nepředpokládá.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využití

a) péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Ekosystém	T8.2B Sekundární podhorská a horská vřesoviště bez výskytu jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>)
Typ managementu	pastva

Vhodný interval	2× ročně
Minimální interval	1× ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	ovce, kozy
Kalendář pro management	duben–červen
Upřesňující podmínky	řízená pastva v sítích, krátké intenzivní vypasení
Ekosystém	T8.2B Sekundární podhorská a horská vřesoviště bez výskytu jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>)
Typ managementu	mechanické narušení porostu a půdy
Vhodný interval	1× za 5 let (v případě zjištění pozitivních dopadů)
Minimální interval	jednorázově
Prac. nástroj / hosp. zvíře	hřebové brány tažené malotraktorem nebo čtyřkolkou
Kalendář pro management	únor–duben
Upřesňující podmínky	Narušení porostu a půdy v prostoru vřesoviště s cílem podpořit regeneraci biotopu vlhkých vřesin, jednorázový zásah v prostoru mimo trvalé plochy vegetačního monitoringu (po jejich předchozím vyznačení), na ploše několika arů, s následným vyznačením ošetřené plochy pro účely dalšího sledování. Na základě vyhodnocení bude rozhodnuto o případném pokračování tohoto typu zásahu.

Ekosystém	T8.2B Sekundární podhorská a horská vřesoviště bez výskytu jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>)
Typ managementu	sečení (alternativní management místo pastvy)
Vhodný interval	1× za 2–3 roky (v rámci jedné fáze)
Minimální interval	1× za 5 let
Prac. nástroj / hosp. zvíře	rotační sekačka nesená lehkým traktorem, případně křovinořez
Kalendář pro management	červenec, srpen
Upřesňující podmínky	Fázové sečení v rozdělení na 2–3 fáze s návratností na stejné místo nejdříve po 2 letech, vyklizení posečené hmoty z porostu. V případě nadměrného rozrůstání pionýrských dřevin přistoupit k jejich výřezu.

Ekosystém	T8.2B Sekundární podhorská a horská vřesoviště bez výskytu jalovce obecného (<i>Juniperus communis</i>)
Typ managementu	jednorázové řízené vypálení (doplňkový management k pastvě)
Vhodný interval	1× za 10 let (v případě zjištění pozitivních dopadů)

Minimální interval	
Prac. nástroj / hosp. zvíře	oheň střední intenzity (certifikovaný podpalovač)
Kalendář pro management	prosinec–březen při holomrazech
Upřesňující podmínky	Experimentální vypálení vřesoviště s cílem podpořit regeneraci biotopu vlhkých vřesin, jednorázový zásah v prostoru mimo trvalé plochy vegetačního monitoringu (po jejich předchozím vyznačení), na ploše cca 5×2 m, s následným vyznačením ošetřené plochy pro účely dalšího sledování. Na základě vyhodnocení bude rozhodnuto o případném pokračování tohoto typu zásahu.

Ekosystém	T1.1 Mezofilní ovsíkové louky
Typ managementu	mozaiková pastva
Vhodný interval	2× ročně
Minimální interval	1× ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	ovce, kozy
Kalendář pro management	červen, srpen
Upřesňující podmínky	<p>Pastva ovcí a koz v počtu maximálně 40 ks, řízeně pomocí sítí, maximálně po dobu 4–6 týdnů za sezónu, kratším intenzivním vypasením. Při první pastvě bude mozaikovitě vypasena 1/2–2/3 plochy, v srpnu bude vypasena celá plocha. Budou pokoseny nedopasky, hmota bude vyklizena z lokality a zužitkována nebo likvidována dle platných právních předpisů.</p> <p>(Pro zamezení šíření invazních či expanzivních druhů, např. pcháčů, hasivky, je možná pastva v první polovině dubna /do 20. 4./ po oschnutí povrchu terénu).</p>

Ekosystém	T1.5 Vlhké pcháčové louky
Typ managementu	pastva
Vhodný interval	1× ročně (2x ročně v místech s výskytem nežádoucích expanzivních druhů)
Minimální interval	1× ročně
Prac. nástroj / hosp. zvíře	ovce, kozy
Kalendář pro management	červenec a srpen (louka s prstnatci)
Upřesňující podmínky	<p>Pastva ovcí a koz v počtu maximálně 40 ks, řízeně pomocí sítí, maximálně po dobu 4-6 týdnů za sezónu, kratším intenzivním vypasením. Budou pokoseny nedopasky (na nejvíce zamokřených místech ručně), hmota bude odstraněna z lokality a zužitkována nebo likvidována dle platných právních předpisů.</p> <p>(Pro zamezení šíření invazních či expanzivních druhů, např. pcháčů, hasivky, je možné pastvu zahájit již v první polovině dubna, po oschnutí povrchu terénu).</p>

Ekosystém	T1.1 Mezofilní ovsíkové louky, T1.5 Vlhké pcháčové louky
Typ managementu	sečení (alternativní management místo pastvy)
Vhodný interval	1× za 1–2 roky (v rámci jedné fáze)
Minimální interval	1× za 3 roky
Prac. nástroj / hosp. zvíře	rotační nebo lištová sekačka nesená lehkým traktorem, případně křovinořez
Kalendář pro management	červen–srpen
Upřesňující podmínky	Fázové sečení s rozdělením na 2–3 etapy, v ideálním případě by většina porostů měla být pokosena 1× ročně (zejména produktivnější louky při jižním okraji území a při pravém břehu potoka), oligotrofní trávníky postačí kosit 1× za 2–3 roky. Louky s prstnatci (jz. část PP) kosit až od druhé poloviny července. Posečenou hmotu vyklidit z porostu. V případě nadměrného rozrůstání pionýrských dřevin přistoupit k jejich výřezu.

b) péče o populace a biotopy rostlin

Rosnatka okrouhlolistá: Zraňování půdy v okolí známého výskytu v intervalu 1× za 5 let, na ploškách o velikosti od 2×2 m do 5×5 m.

Vrba plazivá: Ochrana před vypásáním drátěným pletivem (5 malých porostů). Dle potřeby provádět výřez konkurujících náletových dřevin (většinou vrba ušatá).

Péče o remízky. Stávající porosty by se neměly rozšiřovat, naopak je žádoucí jejich redukce. To se týká zejména největšího remízku východně od potoka, který se rozrůstá na úkor mezofilních luk. U dalších remízků lze doporučit prosvětlení a podporu cílových dřevin, zejména buku, klenu, smrku a jeřábu ptačího. Menší remízy v západní části území lze zahrnout i do plochy pastvy.

c) péče o populace a biotopy živočichů

Péče o populace živočichů bude zajištěna díky péči o biotopy. Nepředpokládá se provádění dalších zásahů nad rámec opatření uvedených v rámcových směrnících.

Z hlediska myslivosti je žádoucí odlov černé zvěře, která v některých letech výrazně poškozuje část luk v přírodní památce, včetně lokalit s výskytem vstavačovitých rostlin.

d) zásady jiných způsobů využívání území

Zlepšení vodního režimu území. Zrušení zahloubeného koryta pravostranného přítoku Svitávky IDVT10234413 (těsnící hrázky a následně zasypaní koryta), zřízení nového mělkého v místě přirozené údolnice. Hrazení příkopu při severním okraji PP, vyvedení zadržené vody pomocí otevřených průlehů do PP. Přerušení systematických drenáží v celé ploše území. Doplnění o další tůně (6–8 tůní) na vhodných, botanicky nezajímavých místech zejména na degradovaných biotopech v blízkosti stávajícího vodního toku, např. na stávajícím odvodnění. Zadat zpracování projektové dokumentace na tato opatření, podkladem bude komplexní vodohospodářská studie „Zlepšení vodního režimu v pramenné oblasti Svitávky včetně PP Brazilka“ (Vackář,

2025). Současně by mělo dojít k výrazné redukci porostů náletových dřevin v dotčeném prostoru.

Na opatření v PP budou navazovat opatření na levém břehu toku mimo PP, částečně v jejím OP – rušení drenáží a vytváření tůní.

Přílohy:

T1 – Popis nelesních pozemků a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) nelesní pozemky

Přílohy:

T1 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Do ochranného pásma PP Brazilka zasahují především lesní pozemky, menší měrou (na východě a zčásti i na jihu) trvalé travní porosty využívané jako louky. Lesní porosty jsou většinou mladšího věku, na západě převažují paseky. Jedná se o kulturní porosty smrku, místy s vyšším podílem buku. Stav těchto lesních porostů nemá významnější vliv na biotopy přírodní památky, a proto nejsou vyžadovány účelové formy hospodaření. Základním požadavkem je, aby činnosti prováděné v lesích nepřesahovaly na pozemek přírodní památky (např. skládkování dřeva, pohyb mechanizace). S ohledem na obecné zájmy ochrany přírody lze doporučit, aby péče o lesní porosty (nejen) v ochranném pásmu byla prováděna přírodě blízkými způsoby, se zřetelem na mimoprodukční funkce lesů.

Louky lze obhospodařovat stejným způsobem jako doposud, tj. každoročním sečením 1–2× za sezónu, s úplným vyklizením posečené hmoty. Alternativně lze provozovat i pastvu ovcí či koz. Přitom je nutné chránit lokalitu vrby plazivé.

Dále je žádoucí provést revitalizaci vodního toku i pod přírodní památkou, v jejím ochranném pásmu a rušení drenáží a vytvoření tůní na levé straně potoka.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Území PP tvoří jediný pozemek, jehož hranice byla vytyčena (Vytyčovací náčrt a protokol o vytyčení hranice pozemku, 17. 3. 1999, Geodézie ČS a.s., Ing. Kalista) a vyznačena v terénu plastovými a kamennými mezníky. Následně bylo provedeno vyznačení hranic obvyklým způsobem, tj. červenými pruhy na stromech a tabulemi s malým státním znakem. Tabule a značení jsou dle potřeby obnovovány. Současný stav značení je vyhovující.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhledávací dokumentace

Bez návrhu.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Povolení záměru v případě realizace revitalizace toku a okolního území (rušení odvodnění, tvorba tůní). Před zahájením terénních prací je nutné splnit oznamovací povinnost vůči Archeologickému ústavu Akademie věd ČR v Praze (§ 22 odst. 2 zákona 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů).

Výjimky ze základních podmínek ZCHÚ či ZCHD, souhlas dle § 44 odst. 3 zákona podle termínu, druhu a rozsahu prováděných opatření (obnova a tvorba tůní, revitalizace toku, obnova chodníku aj.).

c) ostatní

Uzavření nové nájemní smlouvy pro zajištění pastvy ovcí a koz a ostatní péče o PP pro období po skončení platnosti stávající nájemní smlouvy, nebo dříve, pokud by nájemní smlouva byla ukončena předčasně.

Komunikovat s vlastníkem honitby a Městským úřadem Nový Bor, odborem ochrany přírody a krajiny a myslivosti, ohledně řešení přemnožené černé zvěře.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Pohyb veřejnosti mimo vyznačenou cestu je vázán na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody a krajiny. Další omezení v současné době není třeba, v případě nutnosti mohou být přijata další opatření k omezení rekreačního a sportovního využívání území.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Po obvodu přírodní památky vede okružní naučná stezka s dvojjazyčnými texty, která je hojně navštěvována především německými turisty. Nedávno zde proběhla obnova informačních panelů. Součástí naučné stezky je i povalový chodník a zábradlí při severním okraji přírodní památky. Zábradlí mělo zabránit vstupu návštěvníků do vřesoviště s výskytem všivce lesního, což je ale nejspíše zbytečné. Případný mírný sešlap je naopak pro tento druh spíše prospěšný, a tak lze zábradlí, až doslouží, bez náhrady odstranit.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

V současnosti je lokalita již v dostatečné míře pokryta inventarizačními průzkumy, z nichž mnohé proběhly po roce 2020. Z obvykle sledovaných skupin nebyli zatím systematicky zkoumáni ptáci, lze tedy doporučit doplnění ornitologického průzkumu.

Na Brazilce probíhá již od roku 1999 botanický monitoring, jehož hlavní součástí je opakované fytoocenologické snímkování 23 trvalých ploch. Poslední sledování proběhlo v roce 2023, další by mělo následovat v r. 2028. Doporučit lze i opakované sledování výskytů vážek a denních motýlů s cílem ověřit vhodnost prováděného managementu (fázové sečení luk, péče o vodní plochy).

Sledovat zvolené indikátory.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
obnova a údržba hraničního značení	700 m, 3 tabule	2×	30 000
obnova a údržba tabulí na naučné stezce, (údržba 1× za 3 roky, obnova 1× za 10 let)	2 velké a 2 malé tabule	1×	160 000
údržba a obnova povalového chodníku, lávky a zábradlí u tabule č. 4	chodník 25 m, lávka 3 m, zábradlí 5 m	1×	260 000
údržba stávajících tůní a mokřadu	výkopek cca 200 m ³	1×	100 000
tvorba nových tůní	300 m ²	1×	140 000
pokusné mechanické narušení vegetace a půdy na vřesovišti	1000 m ²	2×	40 000
experimentální vypálení vřesoviště 1× za 10 let	10 m ²	1×	5 000
narušení půdy pro podporu populace rosnatky a všivce	10 m ²	10×	12 000
revitalizace vodního toku a přerušování systematických drenáží, včetně zpracování projektové dokumentace	cca 100 m vodního toku, rušení drénů na ploše cca 8 ha	1×	1 500 000
*kosení mechanizací	3 ha	10×	700 000
*ruční kosení zamokřených ploch	0,8 ha	2–3×	400 400
*kosení vřesoviště, jednorázová pruhová seč na 2/3 plochy, další seč podle potřeby po 3–5 letech	1 ha	3×	96 000
*kosení vřesoviště 1× za 3–5 let	do 0,5 ha	3×	55 000
*odstraňování náletu 1× za 2–3 roky	cca 1 ha	4×	112 000
Náklady celkem (Kč)			2 242 000
Náklady celkem včetně alternativních nákladů včetně kosení			3 605 400

*tyto zásahy budou realizovány, pouze pokud nebude znovu uzavřena nájemní smlouva na pastvu území

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Beck A., Fischer M., Jedzig A., Jehmlich I., Jeremies M., Otte V., Sbrzesny K., Schurig A. & Wünsche A. (2012): Halbquantitative Artenfassung der Farn- und Samenpflanzen, Flechten und Moose im Lauschemoor CZ / Brazilka. Ms., 12 p., [depon. in: Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí]
- Bezděk M. (2022): Inventarizační průzkum denních motýlů PP Brazilka. Závěrečná zpráva. Ms., 12 p. + fotogr. příl. [depon. in: AOPK ČR, Praha]
- Demek J. & Mackovčín P. [eds.] (2006): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. – AOPK ČR, Brno, 580 pp.
- Gelnar M. (1996): Sklářské hutě v Lužických horách a jejich podhůří. – *Bezděz*, 4: 37–74.
- Gulich V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – *Příroda*, 35: 75–132.
- Hauck D. (2022): Inventarizační průzkum fytofágních brouků a epigeických predátorů v PP Brazilka. Závěrečná zpráva. Brno. – Ms., 7 p. + fotogr. příl. [depon. in: AOPK ČR, Praha]
- Hejda R., Farkač J. & Chobot K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobartlí. – *Příroda*, Praha, 36: 1–612.
- Holec J. & Beran M. [eds] (2006): Červený seznam hub (makromycetů) České republiky, *Příroda*, Praha, 24: 1–282.
- Horáčková J. (2022): Inventarizační průzkum měkkýšů v PP Brazilka: Závěrečná zpráva. – Ms., 15 p. + fotogr. příl. [depon. in: AOPK ČR, Praha]
- Chobot K. & Němec M. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – *Příroda*, Praha, 34: 1–182.
- Chytrý M. [ed.] (2007–2013): *Vegetace České republiky*. 1.–4. díl. – Academia, Praha.
- Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Gulich V. & Lustyk P. [eds] (2010): *Katalog biotopů České republiky*. Ed. 2. – AOPK ČR, Praha.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jun., Kirschner J., Kubát K., Štech M. & Štěpánek J. [eds] (2019): *Klíč ke květeně České republiky*. Ed. 2. – Academia, Praha, 1168 p.
- Kučera J., Váňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: update of the checklist and Red List and a brief analysis. – *Preslia* 84: 813–850.
- Liška J. & Palice Z. (2010): Červený seznam lišejníků České republiky (verze 1.1). – *Příroda*, Praha, 29: 3–66.

- Mackovčín P., Sedláček M. & Kuncová J. [eds.] (2002): Liberecko. In: Mackovčín P. & Sedláček M [eds], Chráněná území ČR, svazek III. – AOPK ČR a Ekocentrum Brno, Praha, 331 pp.
- Melichar A., Melichar V. & Vohralík V. (2020): Inventarizační průzkum vybraných druhů savců v PP Brazilka: Závěrečná zpráva. – Ms., 12 p. [depon. in: AOPK ČR, Praha]
- Míchal I. & Petříček V. [eds] (1999): Péče o chráněná území II. Lesní společenstva. – Praha, 714 p.
- Mikyška R., Neuhäusl R. & Neuhäuslová Z. (1969): Geobotanická mapa ČSSR 1:200 000. 1. České země. List M-33-IX Děčín. – Academia a Kartografické nakladatelství, Praha.
- Neuhäuslová Z. et al. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky (1:500 000). – Academia, Praha.
- Petříček V. [ed.] et al. (1999): Péče o chráněná území. I. Nelesní společenstva. – AOPK ČR, Praha.
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti ČSSR. – Stud. Geogr., Brno, 16: 1–74 (mapa).
- Růžičková Z. (2013): Plán péče o PP Brazilka na období 2016–2025. – Ms. [depon. in AOPK ČR, Praha].
- Sedláková I. & Chytrý M. (1999): Mohla být disturbance příčinou změny jihomoravského suchého trávníku ve vřesoviště? – Zprávy Čes. Bot. Společ., Materiály 17: 25–36.
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění ČSR. – In: Květena ČSR, díl 1., Academia, Praha, 103–121.
- Slaviček J. & Urubová L. (2019): Orientační průzkum makromycetů PP Brazilka. Závěrečná zpráva. – Ms., 35 p. [depon. in: AOPK ČR, Praha]
- Vackář F. (2025): Zlepšení vodního režimu v pramenné oblasti Svitávky včetně PP Brazilka. Studie. Ms., 133 p. + přílohy [depon. in: Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí]
- Višňák R. (1999): Botanický inventarizační průzkum lokality Brazilka. – Ms. [depon. in: Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí]
- Višňák R. (2000): Plán péče o PP Brazilka na r. 2001–2005. – Ms. [depon. in: Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí]
- Višňák R. (2009a): Botanický inventarizační průzkum PP Brazilka. – Ms., 56 str. [depon. in: Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí]
- Višňák R. (2009b): Dodatek k plánu péče pro PP Brazilka. – Ms., 10 str. [depon. in: Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí]
- Višňák R. (2014): Botanický inventarizační průzkum Přírodní památky Brazilka. – Ms., 63 p. [depon. in: Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí]

- Višňák R. (2019): Botanický inventarizační průzkum Přírodní památky Brazilka. – Ms., 66 p. [depon. in: Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí]
- Višňák R. (2024): Proměny flóry a vegetace na Brazilce v Lužických horách od roku 1999 do současnosti. – Sborník Severočeského Muzea, Přírodní Vědy, 42: 13–84.
- Višňáková M. (2023a): Botanický inventarizační průzkum PP Noldenteich – floristika. Závěrečná zpráva. – Ms., 30 p. [depon. in AOPK ČR, Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí].
- Višňáková M. (2023b): Botanický inventarizační průzkum PP Noldenteich – fytoecologie. Závěrečná zpráva. – Ms., 80 p. [depon. in AOPK ČR, Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí].
- Waldhauser V. (2021): Inventarizace obojživelníků v MZCHÚ – PP Brazilka: Závěrečná zpráva. – Ms., 3 p. + map. příl. [depon. in: AOPK ČR, Praha]
- Waldhauserová I. (2020): Inventarizace lokality PP Brazilka – Vodní hmyz. Závěrečná zpráva. Petrovice. – Ms., 9 p. + fotogr. příl. [depon. in: AOPK ČR, Praha]
- Zimová E. (2023): Plán ÚSES v CHKO – CHKO Lužické hory [depon. in: AOPK ČR, Správa CHKO Lužické hory, Jablonné v Podještědí]

vlastní terénní šetření v roce 2023 a 2025

Archivní mapy: <https://ags.cuzk.cz/archiv>

Geologická mapa ČR 1:50 000: <https://mapy.geology.cz/geocr50/>

Geoportál ČÚZK: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

Klimatické mapy: <https://www.chmi.cz/historicka-data/pocasi/mapy-charakteristik-klimatu>

Mapy I. vojenského mapování: <http://oldmaps.geolab.cz/>

Pladias – databáze české flóry a vegetace: <https://pladias.cz>

Portál AOPK ČR:

https://portal.nature.cz/publik_syst/ctihtmlpage.php?what=3&nabidka=hlavní

Půdní mapa ČR 1:50 000: <https://mapy.geology.cz/pudy>

4.3 Seznam používaných zkratk

AEKO   agroenvironmentálně-klimatická opatření

AOPK ČR   Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

ČHMÚ   Český hydrometeorologický ústav

DP   dílčí plocha

CHKO   chráněná krajinná oblast

CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
IUCN	International Union for Conservation of Nature and Natural Resources
KN	katastr nemovitostí
NDOP	nálezová databáze ochrany přírody
NS	naučná stezka
OP	ochranné pásmo
PK	pozemkový katastr
PP	přírodní památka
ÚSES	územní systém ekologické stability
ZCHD	zvláště chráněný druh
ZCHÚ	zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

AOPK ČR, RP Liberecko, Správa CHKO Lužické hory

na zpracování se podílel: RNDr. Richard Višňák, Ph.D., Stráž pod Ralskem

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T1 – **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**

(Tabulka k bodům 2.4.2, 2.4.3, a 2.4.4 a k bodu 3.1.2).

Mapy: Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Vrstvy: Příloha V1 – **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje

Příloha T1 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1a, 1b, 1c	1,67	<p>Vřesoviště. Fragmenty původně rozsáhlého vlhkého vřesoviště v severní části území (1a), menší sušší vřesoviště na jihu (1b), další drobná plocha při jz. okraji ZCHÚ (1c). Oligotrofní trávníky s vřesem, sítinami a ostřicemi, na SV až charakteru přechodového rašeliniště s bezkolenem, rašeliničky a ploníkem obecným. V současnosti již jen roztroušený výskyt všivce lesního, vzácně rosnatka okrouhlostá. Probíhající částečná regenerace vřesu. Optimální stav biotopu na přelomu 20. a 21. století, poté postupné dožívání vřesu a jeho nahrazování travami. Silnou expanzi náletových dřevin (zejména vrb) se podařilo zastavit až po zavedení pastvy.</p> <p>Cíl péče: zachování a rozvoj biotopu s vitálním vřesem a charakteristickou doprovodnou květenou, zejména populací všivce lesního</p>	pastva ovcí a koz řízeně pomocí sítí, krátké intenzivní vypasení	1	IV–VI	1× ročně
			alternativně fázové sečení rozdělené na 2–3 etapy, doplněné výřezem náletových dřevin dle potřeby (plocha 1a)	2	VII–VIII	1× za rok nebo 1× za 2 roky (vždy 1 fáze)
			mechanické zraňování porostů a půdy na vybraných plochách o velikosti několika arů, bez dotčení trvalých ploch vegetačního monitoringu (plocha 1a)	2	III–IV	jednorázově, po vyhodnocení případné opakování po cca 5 letech
			experimentální vypálení vřesoviště 1× za 10 let	3	XII–III	jednorázově, po vyhodnocení případné opakování po cca 10 letech
2a, 2b	3,00	<p>Mezofilní louky. Krátkostébelné, na jihu i vyšší trávníky, nejčastěji s převahou kostřavy červené, případně psinečku tenkého a medyňku měkkého, s doprovodem početných širokolistých bylin. Ostrůvkovitě vlhčí partie s příměsí ostřic a sítin či mělké půdy s porosty blízkými smilkovým loukám. Na východě (za potokem, plocha 2b) mírně degradované porosty s roztroušenými, dále na jih početnými pionýrskými dřevinami. Trávníky jsou od roku 1999 udržovány sečením a později pastvou ovcí a koz.</p> <p>Cíl péče: podpora druhové diverzity mezofilních a vlhkých luk, s lokálním výskytem vstavačovitých</p>	mozaikovitá pastva ovcí a koz, s posečením nedopasků, vyplocení lokalit s prstnatci, tyto pást až v srpnu	1	V–VIII	2× ročně, vyplocené plochy 1× ročně
			strojní sečení, ideálně fázové (2 etapy)	1	VI–VIII	1× ročně
			prokácení stromového porostu za potokem, v jižním cípu (cca polovina stromů) – plocha 2b	2	X–II	jednorázově
3a, 3b, 3c	1,27	<p>Vlhké louky. Komplex vlhčích až silně zamokřených ploch s různorodou vegetací převážně typu pcháčovských luk. Lokální dominance sítiny ostrokvěté, skřípiny lesní, ostřice třeslicovitě a chrastice rákosovitě, místy porosty bez výrazných dominant. Na JZ (3c) druhově bohaté louky s nízkými ostřicemi a početným výskytem prstnatce májového.</p>	mozaikovitá pastva ovcí a koz, s posečením nedopasků, vyplocení lokalit s prstnatci (3c), tyto pást až od 2. pol. července	1	VI–VIII	1× ročně (2× ročně v místech s nežádoucími expanzními druhy)

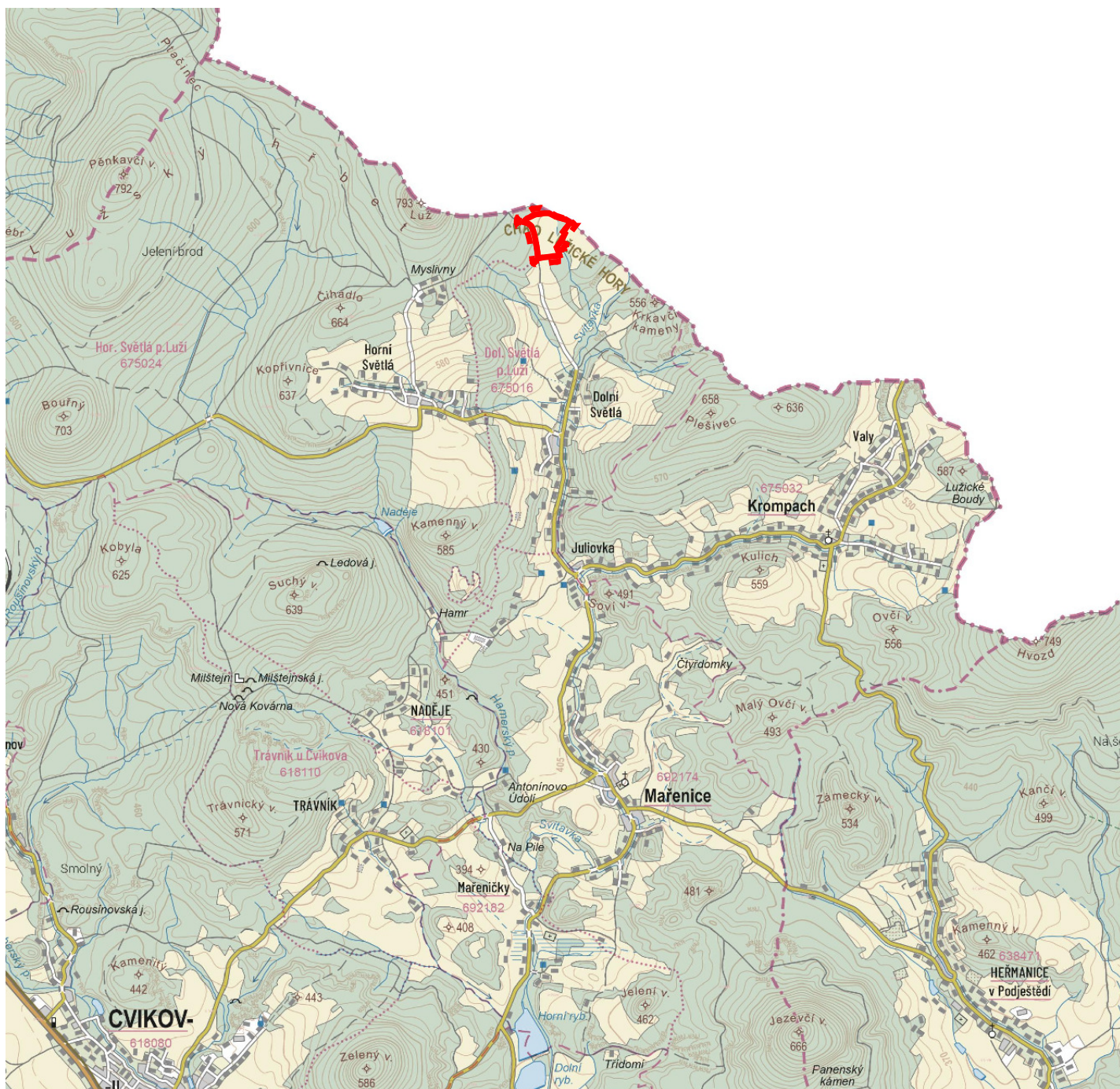
označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
		Cíl péče: podpora druhové diverzity luk a posílení populací ohrožených druhů rostlin a živočichů, potlačení nežádoucích expanzivních druhů	sečení mechanizací, v zamokřených místech ručně, ideálně fázové (2 etapy), louku s prstnatci kosit až od 2. pol. VIII	1	VI–VIII	1× ročně
			vytvoření 1–3 tůní na botanicky méně hodnotných plochách v návaznosti na rušení meliorací	3	IX–II	dle potřeby
			výřez náletových dřevin, případně obvodová redukce keřů	2	X–II	dle potřeby
4	0,13	Mokřad. Uměle vytvořený mokřad za nízkou, asi 70 m dlouhou zemní hrází, s menšími plochami stojaté vody, mírně zrašelinělé partie. Na ně navazují fragmenty mokřadních vrbin a vysoká bylinotravní a sítinová mokřadní lada. Cíl péče: podpora biotopu zrašelinělého mokřadu s menšími plochami stojaté vody	pastva či sečení sušších okrajových ploch v návaznosti na sousední DP	2	VI–VIII	1× ročně
			částečný výřez náletových dřevin (vrb)	2	X–II	dle potřeby
			dotace vodou z příkopu na severu území dle projektu revitalizace	3	VIII–II	jednorázově
5	0,04	Potok s břehovými porosty. Uměle napřímená a zahlušená vodoteč, do níž byly při revitalizaci v r. 1999 vloženy příčné objekty – dřevěné přehrážky a kamenné skluzy. Došlo ke zpomalení odtoku a vzniku malých vodních ploch, jež záhy osídlila vodní a mokřadní vegetace, vč. rdestu alpského (<i>Potamogeton alpinus</i>). V současnosti jsou již nádrže z velké části zazemněné a přehrážky zčásti protékají. Cíl péče: vytvoření nového meandrujícího koryta s průtočnými tůněmi a zasypání stávajícího, vytvoření doprovodných neprůtočných tůní v nivě potoka v návaznosti na rušení odvodnění	vytvoření nového, meandrujícího koryta toku s průtočnými tůněmi na základě revitalizačního projektu, zasypání současného koryta; doplnění o nové neprůtočné tůně na vhodných místech zejména v nivě potoka	3	IX–II	jednorázově
			redukce pionýrských dřevin v březích	3	X–II	1–2× za 10 let
6a – 6h	0,25	Tůně. Drobné stojaté vody v uměle vyhloubených tůních, celkem 8 lokalit různého stáří a velikosti, většinou s kolísající vodní hladinou nebo i po většinu roku bez vody. Význačná vodní a mokřadní květena, biotop obojživelníků, vážek a vodních brouků. Cíl péče: zachování malých vodních ploch s charakteristickou biotou	zachování tůní v současném počtu s možností jejich částečného odbahnění či rozšíření s cílem vymělnění břehů a rozšíření litorálu	–	X–II	dle potřeby

označení dílní plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
7a – 7l	2,27	Remízky. Několik převážně menších porostů odrostlých náletových dřevin, nejčastěji břízy a osiky, v různém stupni zápoje a ve věku do 35 let. V lemu cesty při západním okraji (7a) i jednotlivé starší stromy, zde roste i několik typických druhů lesního podrostu, jinde je bylinné patro sukcesního charakteru a tedy ochrannářsky nevýznamné. V některých remízcích byly prováděny prosvětlovací seče. Rozsáhlejší porost na SV, v prostoru za potokem (7g). Cíl péče: zachování porostů náletových dřevin jako prvku krajinné a biotopové diverzity nejvýše v současném rozsahu a s preferencí volného zápoje	účelové probírky s cílem prosvětlení stromového porostu a podpory zmlazujících dřevin pokročilejších sukcesních stádií (buk, klen, smrk), omezené kácení po obvodu remízků s cílem mírného zmenšení jejich rozlohy	3	X-II	1–2× za 10 let

naléhavost:

- 1 – zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany);
- 2 – zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu);
- 3 – zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany v období platnosti plánu péče, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

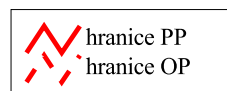
Příloha M1 - Orientační mapa s vyznačením území

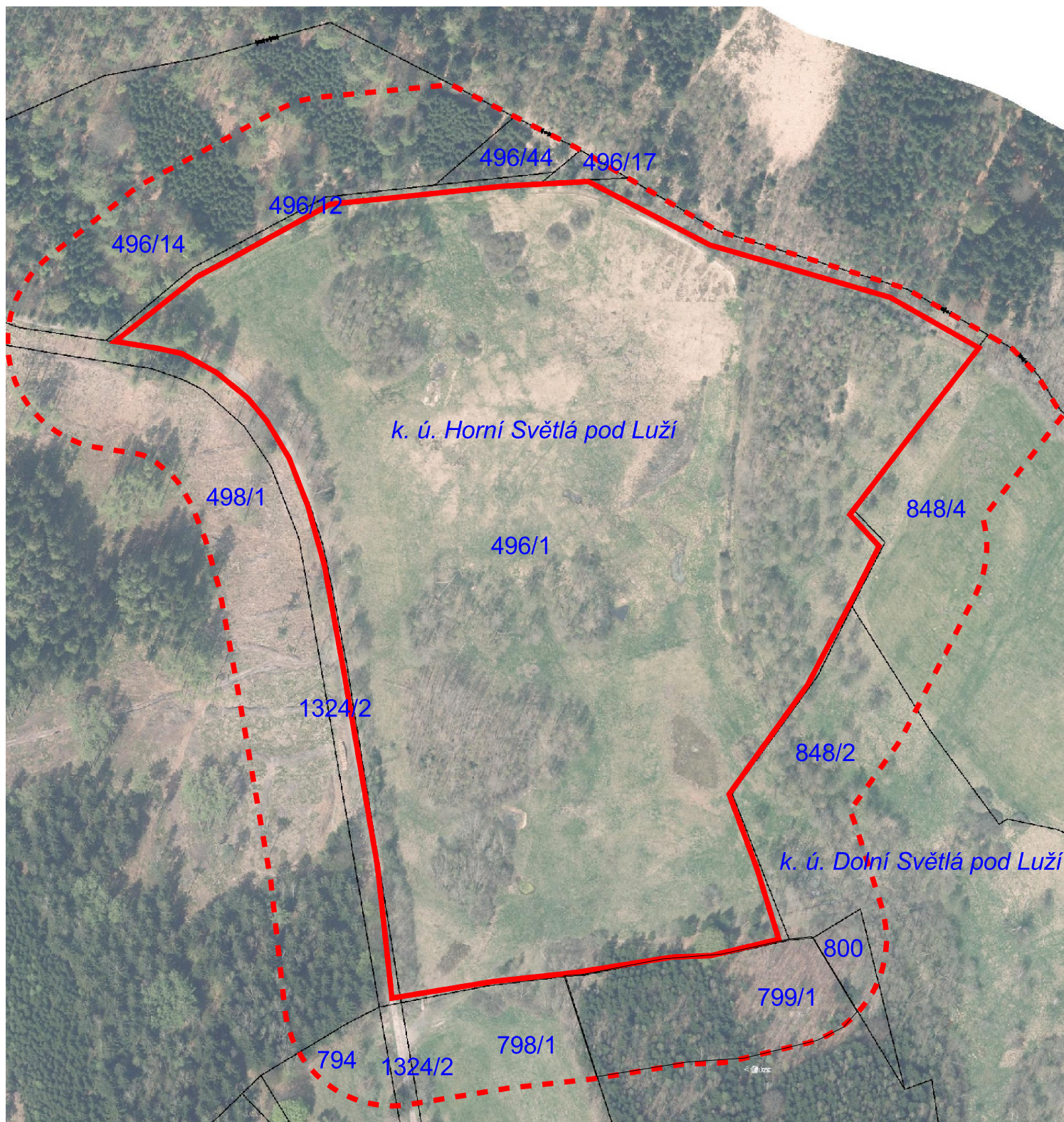
© ČÚZK, AOPK ČR

0 500 1000 m

1:50000

Příloha M2 - Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

© ČÚZK, AOPK ČR

0 25 50 m

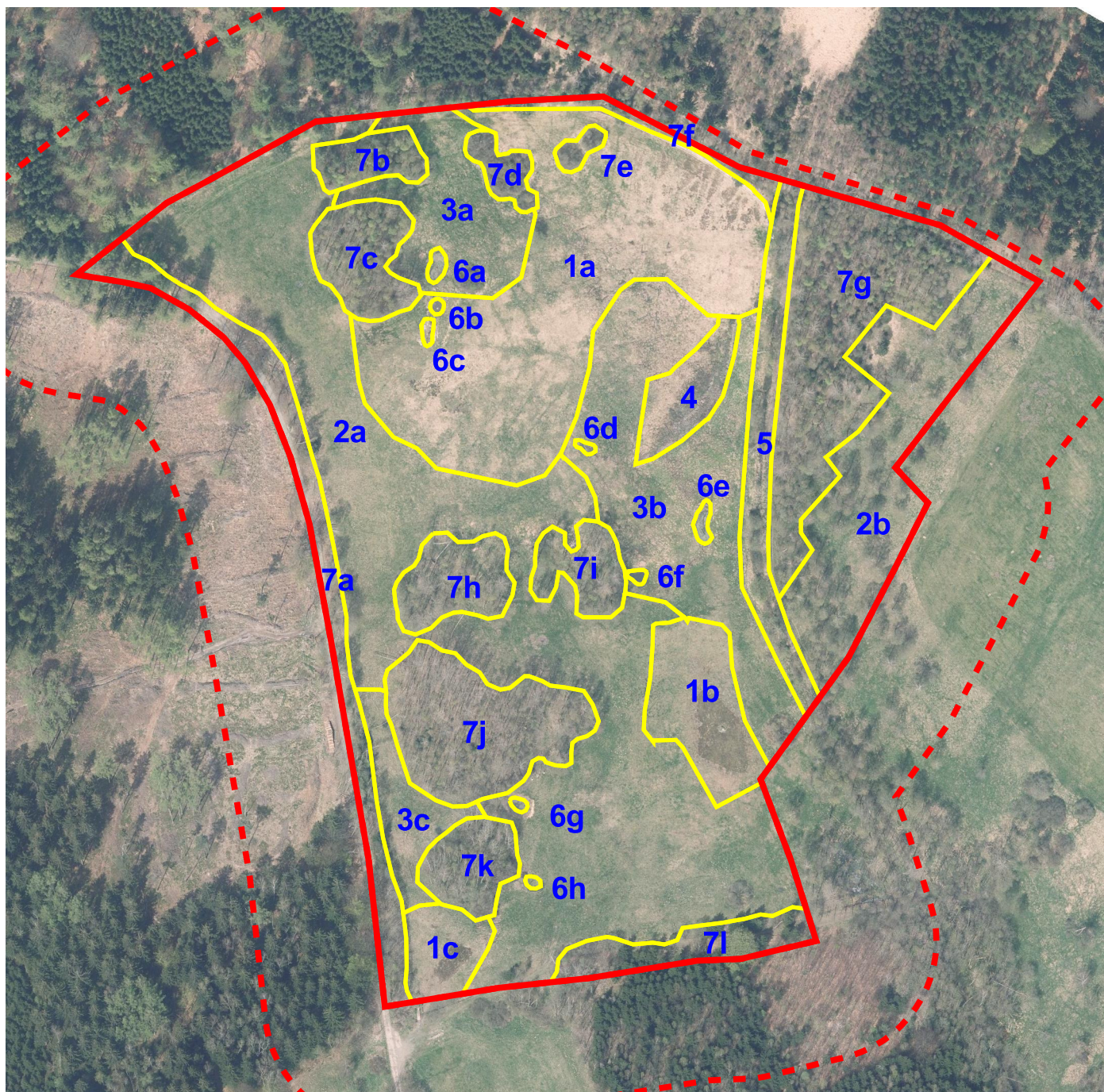
1:2500

Hranice ZCHÚ je převzata z datové vrstvy AOPK ČR a nekopírují přesně hranici parcely 496/1, s níž se dle zřizovacího předpisu území přírodní památky beze zbytku kryje. Nepřesný je i zakres ochranného pásma, který je na většině obvodu vymezen ve vzdálenosti 50 m od hranice PP.

 hranice PP
 hranice OP

Příloha M3 - Mapa dílčích ploch a objektů

© ČÚZK, AOPK ČR

0 25 50 m

1:2500

- hranice PP
- hranice OP
- hranice dílčích ploch
- 2a** číslo dílčí plochy